

2020/1. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı

Sermaye Piyasası Mevzuatı

9 Temmuz 2020 Perşembe – 18.00 - 20.00 (2 Saat)

Uyarı: Cevaplama öncesi, sorularda eksik sayfa ya da basım hatası bulunup bulunmadığını kontrol ediniz ve gerektiğinde sınav görevlilerine başvurunuz.

SORULAR

SORU 1: Birleşme ve Bölünme Tebliği'ne (II-23.2) göre "Birleşme ve Bölünme İşlemlerinde Esas Alınacak Finansal Tablolar" ile ilgili hususlar hakkında bilgi veriniz. **(20 PUAN)**

SORU 2: Sermaye Piyasası Kanunu'na göre hangi fiiller "Güveni Kötüye Kullanma ve Sahtecilik" kapsamında değerlendirilir? Bu suçla ilgili verilebilecek cezaları ve bu cezalarda uygulanabilecek indirim şartlarını yazınız. **(20 PUAN)**

SORU 3: Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği'ne göre (III-52.1) "Şemsiye Fon Türlerini" açıklayınız. **(20 PUAN)**

SORU 4: Sermaye Piyasası Kanunu'na göre "Tedricî Tasfiye" hakkında bilgi veriniz. **(20 PUAN)**

SORU 5:

a) Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmeliği'ne göre "Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş Şartlarını" yazınız. **(8 PUAN)**

b) Pay çeşitleri kapsamında "Primli/Primsiz Payları" ve "Bedelli/Bedelsiz Payları" açıklayınız. **(6 PUAN)**

c) Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası işlemleri kapsamında "Ters İşlem'i" yazınız. **(6 PUAN)**

2020/1. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı
Sermaye Piyasası Mevzuatı
9 Temmuz 2020 Perşembe – 18.00 - 20.00

SINAV KOMİSYONU CEVAPLARI

CEVAP 1: Birleşme veya bölünme işleminin onaylanacağı genel kurul toplantısının hesap döneminin sonunu takip eden Nisan ayı başı ile Ağustos ayı sonu arasında yapılması durumunda, birleşme veya bölünme işlemlerinde son yıllık finansal tablolar esas alınır. Genel kurul toplantısının bu dönemin dışındaki bir tarihte yapılması durumunda ise, en az 6 aylık faaliyet dönemini kapsayacak ve finansal tablo tarihi ile genel kurul toplantı tarihi arasında altı aydan fazla süre geçmeyecek şekilde düzenlenecek ara dönemde finansal tablolar esas alınır. Birleşme veya bölünme işlemlerine esas alınacak finansal tabloların, Kurulun muhasebe standartlarına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde hazırlanmış ve bağımsız denetim standartları çerçevesinde özel bağımsız denetimden geçirilmiş olması zorunludur. Ancak, birleşme veya bölünme işlemlerine esas alınacak finansal tabloların Kurul düzenlemeleri uyarınca bağımsız denetiminin yapılmış olması halinde, özel bağımsız denetim koşulu aranmaz. Birleşme işlemine taraf şirketlerden konsolide finansal tablo düzenlemekle yükümlü olanların konsolide, diğerlerinin solo finansal tablolarının birleşme veya bölünme işlemlerine esas alınması orunludur. Birleşme veya bölünme işlemine esas alınacak finansal tablolara ilişkin bağımsız denetim raporunda olumsuz görüş bildirilmesi veya görüş bildirmekten kaçınılması durumlarda, söz konusu finansal tablolar birleşme veya bölünme işlemine esas alınmaz. Birleşmeye veya bölünmeye esas alınacak finansal tablolara ilişkin bağımsız denetim raporunda olumlu görüş bildirilmesine rağmen Kurulca yapılacak inceleme sonucunda değişim oranını etkileyeyecek hususların tespiti veya bağımsız denetim raporunda şartlı görüş bildirilen ve değişim oranını etkileyeyecek hususların bulunması halinde, finansal tablolarda gerekli düzeltmelerin yapılarak bağımsız denetim raporunun yeniden hazırlanması gereklidir. Birleşme veya bölünme işlemlerine esas alınacak finansal tabloların tarihi ile birleşme veya bölünme sözleşmesinin veya bölünme planının imzalandığı tarih arasında, birleşmeye ya da bölünmeye taraf şirketlerin finansal durumlarda ve devre konu malvarlıklarının üzerinde değişim oranını etkileyeyecek önemli bir değişiklik meydana gelmesi durumunda; bağımsız denetim kurulu tarafından söz konusu değişikliğin birleşme veya bölünme işlemine esas finansal tablolar üzerindeki etkisini gösteren ek rapor hazırlanır. Bu kapsamda, Kurula sunulan ve güncellenmesi gereken belgeler yeniden düzenlenerek Kurula ilettilir.

CEVAP 2:

Aşağıdaki fiiller güveni kötüye kullanma suçunun nitelikli hâlini oluşturur ve hükmolunacak ceza üç yıldan az olamaz:

- a) Yatırım kuruluşuna, fon kuruluna ve teminat sorumlularına; sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veya her ne nam altında olursa olsun, kayden veya fiziken tevdî veya teslim edilen sermaye piyasası araçları, nakit ve diğer her türlü kıymeti kendisinin veya başkasının menfaatine satmak, kullanmak, rehnetmek, gizlemek veya inkâr etmek
- b) Yönetim, denetim veya sermaye bakımından dolaylı veya dolaysız olarak ilişkili bulunduğu diğer bir teşebbüs veya şahıslı emsallerine göre bariz şekilde farklı fiyat, ücret ve bedel uygulamak, örtülü işlemlerde bulunarak halka açık ortaklıların kârını veya mal varlığını azaltmak

c) Halka açık ortaklıklar ve kolektif yatırım kuruluşları ile bunların iştirak ve bağlı ortaklılarının, yönetim, denetim veya sermaye bakımından doğrudan veya dolaylı olarak ilişkide bulundukları gerçek veya tüzel kişiler ile emsallerine uygunluk, piyasa teamülleri, ticari hayatın basiret ve dürüstlük ilkelerine aykırı olarak farklı fiyat, ücret, bedel, şartlar içeren anlaşmalar veya ticari uygulamalar yapmak veya işlem hacmi üretmek gibi işlemlerde bulunarak kârlarını veya malvarlıklarını azaltmak veya kârlarının veya malvarlıklarının artmasını engellemek

Yatırım kurulu, fon kurulu ve teminat sorumluları bünyesinde tutulan kayıtları bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan kişiler, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. Güveni kötüye kullanma suçunu işleyen kişi, etkin pişmanlık göstererek 21inci maddenin dördüncü fıkrasında yer alan ödemenin yanı sıra bunun iki katı parayı Hazineye yatırılır. Henüz soruşturma başlamadan önce ödediği takdirde, hakkında cezaya hükmolenmaz. Soruşturma evresinde ödediği takdirde, verilecek ceza yarısı oranında indirilir. Kovuşturma evresinde hüküm verilinceye kadar ödediği takdirde, verilecek ceza üçe biri oranında indirilir.

CEVAP 3:

Fon toplam değerinin en az %80'i devamlı olarak;

Yerli ve/veya yabancı kamu ve/veya özel sektör borçlanma araçlarına yatırılan fonları kapsayan şemsiye fonlar "borçlanma araçları şemsiye fonu",

Yerli ve/veya yabancı ihraççıların paylarına yatırılan fonları kapsayan şemsiye fonlar "hisse senedi şemsiye fonu",

Borsada işlem gören altın ve diğer kıymetli madenler ile kıymetli madenlere dayalı para ve sermaye piyasası araçlarına yatırılan fonları kapsayan şemsiye fonlar "kıymetli madenler şemsiye fonu",

Diğer fonların ve borsa yatırım fonlarının katılma paylarından oluşan fonları kapsayan şemsiye fonlar "fon sepeti şemsiye fonu",

Portföyünün tamamı devamlı olarak, vadesine en fazla 184 gün kalmış likiditesi yüksek para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan ve portföyünün günlük olarak hesaplanan ağırlıklı ortalama vadesi en fazla 45 gün olan fonları kapsayan şemsiye fonlar "para piyasası şemsiye fonu",

Portföyünün tamamı devamlı olarak, kira sertifikaları, katılma hesapları, ortaklık payları, altın ve diğer kıymetli madenler ile Kurulca uygun görülen diğer faize dayalı olmayan para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan fonları kapsayan şemsiye fonlar "katılım şemsiye fonu",

Portföy sınırlamaları itibarıyla yukarıdaki türlerden herhangi birine girmeyen fonları kapsayan şemsiye fonlar "değişken şemsiye fon",

Katılma payları sadece nitelikli yatırımcılara satılmak üzere kurulmuş olan fonları kapsayan şemsiye fonlar "serbest şemsiye fon",

Uygun bir yatırım stratejisine ve garantör tarafından verilen garantiye dayanılarak taahhüt edilen fonları kapsayan şemsiye fonlar "garantili şemsiye fon",

Uygun bir yatırım stratejisine dayanılarak en iyi gayret esası çerçevesinde amaçlanan fonları kapsayan şemsiye fonlar "koruma amaçlı şemsiye fon" olarak adlandırılmaktadır.

CEVAP 4: Yatırımcıları tazmin kararı verilenler hakkında Kurul, bankalar hariç olmak üzere, tazmin sürecinin kapanmasına ilişkin kararı ile birlikte tedricî tasfiye kararı da verebilir. Bu durumda tedricî tasfiye işlemleri Yatırımcı Tazmin Merkezi (YTM) tarafından yürütülür. Tedricî tasfiyeyin amacı, tedricî tasfiyesine karar verilenlerin mal varlığını aynen veya nakde çevirmek suretiyle elde edilen bedeli tahsis ederek, 85inci maddede düzenlenmiş olan tazmin süreci kapsamında yatırımcıların tazmin edilmeyen bakiye alacakları ile YTM'nin yatırımcılara halef olmasından kaynaklanan alacaklarının ödenmesidir. Tedricî tasfiye karar ve işlemlerinde; 6102 sayılı Kanun, 2004 sayılı Kanun ve diğer mevzuatın tasfiye ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Tedricî tasfiyeye ilişkin usul ve esaslar Kurulca hazırlanan bir yönetmelikle belirlenir. Kurulca haklarında tedricî tasfiye kararı verilenlerin kanuni organlarının görev ve yetkileri, tedricî tasfiye kararından tasfiye sonuclanıncaya kadar, YTM tarafından yerine getirilir. Yapılan işlemlerden tescili gereklisi olanlar, YTM'nin talebi üzerine harca tabi olmaksızın tescil ve ilan olunur. Tedricî tasfiyeyin sonuçlandığının ilan edildiği tarihte başkaca bir işleme gerek kalmaksızın, tedricî tasfiye kararı tarihinden önceki kanuni organları görev ve yetkilerini yeniden üstlenirler. Hakkında tedricî tasfiye kararı verilenlerin ödemeleri durur ve tüm mal varlığı üzerinde, sadece YTM tarafından tasarruf edilebilir. YTM, tedricî tasfiyeye tabi ilgililerin aktif ve pasifini tespit eder. İlgililerin tedricî tasfiye kararının verilmesinden sonra vadesi gelen sözleşmelerinden doğan hak ve borçları da vadeleri itibarıyla belirlenir. Mevzuat uyarınca verilmiş teminatlar da aktifin hesabında dikkate alınır. Tazmin ile tasfiye süreci arasındaki süreçte uygulanacak temerrüt faizi Kurulca belirlenir. Tedricî tasfiye kararı verilmesi hâlinde, bu tasfiyeyin kapatılması kararına kadar iflas kararı verilemez. Tedricî tasfiye kararı verilenler hakkında 2004 sayılı Kanun ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında takip yapılmaz, evvelce başlamış takipler durur; bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez. YTM, tasfiye kapsamında yer alan gerçek hak sahiplerini ve bunların alacak ve borç tutarlarını tazmin sürecinde elde edilen bilgi ve belgelere dayanarak tespit eder. YTM'nin yatırımcılara halef olmasından kaynaklanan alacakları ile tasfiye giderleri de YTM alacağı olarak dikkate alınır. Haklarında tedricî tasfiye kararı verilenlerin aktiflerinden nakit olanlar doğrudan doğruya, olmayanlar ise paraya çevrilmek suretiyle, bu alacakların ödenmesinde kullanılır. Aktiflerden öncelikle müşteri alacakları ödenir. Müşteri alacaklarının tamamının karşılanamaması hâlinde garameten ödeme yapılır. Bu alacaklar tamamen karşılandıktan sonra artan kısımdan, öncelikle garameten kamu alacakları ve kalandan YTM'nin 85inci madde kapsamında yaptığı ödemeler ve tasfiye giderleri nedeniyle doğan alacağı ödenir. Bakiye, diğer alaklıklara tahsis edilir. Haklarında tedricî tasfiye kararı verilenlerin nakit dışındaki mal varlığının paraya çevrilmesine ve garamaten yapılacak ödeme usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlar Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Haklarında tedricî tasfiye kararı verilenlerin yönettiği portföylerin yönetiminin bir başka kuruluşu devrine Kurulca karar verilebilir. YTM, gecikmeksiz, tazmin kararı ile birlikte hakkında tedricî tasfiye kararı verilenlerin yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakları ile tüzel kişi ortaklarının sermayesinin yüzde beşinden fazlasına sahip gerçek kişi pay sahiplerinin kendilerine, eşlerine ve velayet altındaki çocuklarına ait taşınmaz mal ve iştiraklerini, haczi caiz olan taşınır mal, hak ve alacaklarını ve menkul kıymetlerini ve her türlü kazanç ve gelirlerini; ayrıca, tedricî tasfiye kararının ilanından önceki iki yıl içinde ivazlı veya ivazsız olarak iktisap ettikleri veya devrettikleri taşınmaz mal, haczi caiz taşınır mal, hak, alacak ve menkul değerleri gösterir birer mal beyannamesi vermelerini ister. Bu fıkra hükümlerine göre istenen mal beyannamesinin en geç yedi gün içinde YTM'ye verilmesi zorunludur. YTM, yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarının malvarlıklarını üzerine teminat aranmaksızın ihtiyacı tedbir, ihtiyacı haciz kararları ile ilgililerin yurt dışına çıkış yasağı dâhil olmak üzere alaklıkların menfaati için zorunlu olan her türlü muhafaza tedbirinin alınmasını ilgili mahkemeden istemeye yetkilidir. Bu mal beyanının hükmü ve sonuçları

hakkında 2004 sayılı Kanunun ilgili hükümleri geçerlidir. Bu fıkra hükümleri çerçevesinde alınan tedbir ve haciz kararlarından itibaren altı ay içinde dava açılması veya icra veya iflas takibinde bulunulmaması hâlinde bu kararlar kendiliğinden ortadan kalkar. Kurul, YTM'nin başvurusu üzerine tedricî tasfiyenin kapatılmasına karar verir. Haklarında tedricî tasfiye kararı verilenlerin aktiflerinin, tasfiyenin amacı kapsamındaki hak sahiplerinin alacaklarını, tazmin kapsamında yapılan ödemeleri ve tasfiye giderlerini karşılamaya yetmediğinin tespiti hâlinde, YTM, Kurulun uygun görüşüyle ilgililerin iflasını da isteyebilir. Tedricî tasfiye sırasında görevlerinin ifası sebebiyle YTM kanuni temsilci, yönetici ve personeli aleyhine açılan ve açılacak her türlü tazminat ve alacak davaları YTM aleyhine açılır. YTM personeli tedricî tasfiye işlemleri sırasında tedricî tasfiyesini yürüttükleri şirketlerin doğmuş ve doğacak kamu borçlarından, sosyal güvenlik kurumlarına olan borçlarından ve diğer mali yükümlülüklerinden sorumlu tutulamaz. YTM personelinin tedricî tasfiyesine karar verilen sermaye piyasası kurumlarının sermayesini kaybetmesinden ve/veya borca batık olmasından dolayı mahkemeye bildirimde bulunma yükümlülükleri yoktur.

CEVAP 5:

a) Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmeliği'ne göre "Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş Şartlarını" yazınız. (6 PUAN)

Kuruluş izni verilebilmesi için, borsalar ve piyasa işleticilerinin: Anonim şirket şeklinde kurulmaları; Paylarının tamamının nâma yazılı olması; Paylarının nakit karşılığı çıkarılması; Sermayelerinin Kurulca belirlenen miktarдан az olmaması ve tamamının ödenmiş olması; Kurucularının veya borsa veya piyasa işleticisi üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak önemli etkiye sahip olan ortaklarının Sermaye Piyasası Kanunun 44 üncü maddesinde yer alan şartları taşımaları; Esas sözleşmelerinin Kanun ve ilgili düzenlemelerde yer alan hükümlere uygun olması; Ortaklık yapısının açık ve şeffaf olması gereklidir.

Borsalar ve piyasa işleticilerinin kurulmasına izin verilirken, yurt içi ve yurt dışı finansal piyasaların genel durumu ile sistemik risk unsurları göz önünde bulundurulur. Kamu tüzel kişileri hariç tüzel kişi kurucuların ve önemli etkiye sahip ortakların son üç yıla ait bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolarını sunmaları gereklidir. Borsalar ve piyasa işleticilerinin yurt dışında yerleşik kurucu ve ortakları için uygun olduğu ölçüde Türkiye'de yerleşik gerçek ve tüzel kişiler için aranan şartların taşındığına dair, bulundukları ülkenin yetkili makamlarınca onanmış bilgi ve belgelerin noterce tasdikli çevirilerinin veya geçerliliği kanun veya uluslararası sözleşmelerle kabul edilen şekilde olduğuna dair bilgi ve belgelerin sunulması zorunludur.

5 b) Pay çeşitleri kapsamında "Primli/Primsiz Payları" ve "Bedelli/Bedelsiz Payları" açıklayınız. (6 PUAN)

Primli ve Primsiz Paylar

Üzerinde yazılı (nominal) değer ile ihraç edilen paylar primsiz, nominal değerinden yüksek bir bedelle ihraç edilen paylar ise primli paylardır.

Bedelsiz ve Bedelli Paylar

Bedelsiz sermaye artırımı, şirketlerin iç kaynaklarından sermayeye aktardıkları tutar karşılığında çıkardıkları payların bir bedel alınmaksızın ortaklara dağıtılmıştır. Bu işlem sonucunda çıkarılan paylar bedelsiz paydır. Bedelsiz sermaye artırımı dışarıdan fon girişine yol açmamaktadır.

Bedelli sermaye artırımı, şirketlerin yeni fon kaynağı temin etmek amacıyla çıkardıkları "bedelli" paylarını, nominal değerinden veya daha yüksek bir fiyattan satmalarıdır. Bedelli paylar, mevcut ortaklara satılabilceği gibi (rüçhan hakkı) diğer yatırımcılara da satılabilmektektir.

5 c) Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası İşlemleri kapsamında "Ters İşlem'i" yazınız. (6 PUAN)

Ters İşlem kısa pozisyon karşısında uzun pozisyon, uzun pozisyon karşısında ise kısa pozisyon alınması anlamına gelmektedir. Ters işlem, alım karşısında satım, satım karşısında alım yönünde işlem yapılmasıdır. Bir işlemin ters işlem olabilmesi için işlemin mevcut sözleşmelerde ve aynı vadelerde yapılması zorunludur. Ters işlem sonucunda sözleşme ile ilgili tüm hak ve yükümlülükler sona erer. Ters işlemde her açık pozisyonun ayrı ayrı kapatılması gerekmektedir.